

ЗБЕРЕЖЕННЯ ФОЛЬКЛОРНИХ ТРАДИЦІЙ У ТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ХОРЕОГРАФІЧНИХ КОЛЕКТИВІВ ВІННИЧЧИНИ

Стилістичні умови того чи іншого виду народного мистецтва формуються залежно від характеру праці, побутових умов, в яких живуть люди того чи іншого району, а також від суспільно-економічних і культурних взаємозв'язків сусідніх народів. Танець як основа хореографічного мистецтва займає особливе місце у процесі формування духовного світу людини, культури у широкому розумінні. Українське народне хореографічне мистецтво безумовно постає потужним фактором гуманізації суспільства, розвитку духовності, відродження національних традицій і водночас умовою залучення до світових культуротворчих процесів.

Метою розвідки стало визначення специфіки регіональних музичних та хореографічних фольклорних традицій у творчій діяльності провідних народних хореографічних колективів Вінниччини, ступінь їх консервації.

Серед найбільш відомих подолян, збирачів, хранителів і носіїв фольклору, потрібно назвати імена Г. Танцюри, Я. Зуїхи, М. Руденко, Н. Присяжнюк, В. Перепелюка, Є. Тондій, З. Чорної, В. Вовкодава та ін. Питання народно-інструментального музикування свого часу розглядали М. Лисенко [9], М. Грінченко [2], А. Гуменюк [3] та ін. Сьогодні осмислення традиційних і новаторських пошуків у сфері народно-інструментального ансамблевого виконавства досліджують М. Давидов [4], В. Дутчак [6], Л. Пасічняк [12], Т. Сідлецька [13] та ін. Аналіз професійної діяльності народних хореографічних ансамблів Вінниччини частково розглядався мистецтвознавцями Т. Сідлецькою [13] та Т. Бурдейною-Публікою [1], висвітлювався в ЗМІ, проте проблема збереження регіональних фольклорних традицій у творчому доробку хореографічних ансамблів ще не виокремлювалася як предмет наукових досліджень.

Як відомо, здавна народне мистецтво було синкретичним і об'єднувало в собі поезію, музику і хореографію. Пізніше в період формування окремих видів музичного і хореографічного мистецтва створилися пісня і танець, які органічно злилися з музикою. Тому музику справедливо вважають душею пісні й танцю. Така багатогранність зі'язків музичного мистецтва з іншими його видами пояснюється великим емоційним впливом на людину. Пісні, танці, інструментальна музика, які складають основу народної культури, в суспільному житті несуть певне естетичне навантаження. Так, колядки, щедрівки, хороводні пісні колись були складовою частиною обрядів. Серед побутових пісень, значна частина – танцювальні, що склали той ґрунт, на якому виросла народна інструментальна музика. Спочатку танцювальні й хороводні пісні виконували для супроводу танців (метелиць, гопаків, козачків), а з появою народної інструментальної музики ці пісні почали виконувати як окремі, незалежні від танцю п'єси. Розвиток сучасного українського хореографічного мистецтва як мистецтва синтезу музики і танцю немислимий сьогодні без комплексного вивчення його складових компонентів. Музика є основою хореографії, що визначає драматургію постановки, її темп, ритм, жанрову специфіку. За принципом виконання музику українського народу можна розподілити на три великі цикли: вокальний, вокально-інструментальний та інструментальний [7, с. 12]. Поряд з величезною кількістю пісенних мелодій українські інструментальні мелодії займають помітно менше місце. В більшості це музика танцювальна (гопаки, козачки, метелиці, коломийки, гуцулки, польки, кадрили, вальси і т. ін.). Українські народні танці частіше виконуються «під пісню» або «під музику». Існує ще один тип виконання – мішаний, коли танець починається «під пісню», а потім пісня призупиняється і звучить інструментальна музика [2, с. 66].

Бурхливий розвиток української народної інструментальної музики розпочався завдяки використанню у виконавській практиці скрипки (XVI–XVII ст.), а пізніше – з утворенням народного інструментального ансамблю типу трістої музики.

Сьогодні в Україні широко використовуються такі народні інструменти, як скрипка, цимбали, бандура, сопілка, баян, труба, кларнет, флейта та ін. Ці провідні інструменти входять до складу «троїстої музики», духових оркестрів. Вперше на троїсту музику звернув увагу ще М. Лисенко: «п'єси суто танцювального характеру виконуються спеціальною грою на скрипці, цимбалах, з додатком ударного інструмента бубна і становлять так звану в народі «троїсту музику» [9, с. 11]. Такий склад інструментального ансамблю і до сьогодні зберігся у західних областях України. Крім троїстої музики, існує велика кількість найрізноманітніших за складом інструментальних ансамблів. Найчастіше це залежить від домінування народних інструментів в місцевості. На Поділлі поряд з троїстою музикою широко розповсюдженні народні духові ансамблі-оркестри. Типовий їх склад це: 2–3 труби, кларнет, 2 альти, тенор, баритон і барабан з мідними тарілками. Важко переоцінити значення народної інструментальної музики. В житті народу вона виступає носієм важливої естетичної функції. Її використовують композитори як тематичний матеріал академічних жанрів. В основі музичного супроводу танців – також інструментальні фольклорні мелодії. Формуються професійні та самодіяльні ансамблі, оркестри українських народних інструментів, в основу репертуару яких покладена фольклорні вокальні та інструментальні зразки.

Серед сучасних професійних академічних фольклорних колективів України, які репрезентують різні регіони – Гуцульський (Івано-Франківськ) і Буковинський (Чернівці) ансамблі пісні і танцю; Закарпатський (Ужгород), Черкаський, Волинський (Луцьк), «Сіверські клейноди» (Чернігів) народні хори, академічні хорові капели імені Г. Верьовки, П. Майбороди, Л.Ревуцького, «Орея», «Думка», «Дударик», «Золоті ворота», капела бандуристів імені Г. Майбороди та ін. Сьогодні і на Вінниччині функціонує багато фольклорних колективів, які не просто бережуть народні пісню й традиції, а й активно їх популяризують. Почесне місце серед них займає **Академічний ансамбль пісні і танцю «Поділля» Вінницької обласної філармонії**. Створено колектив наприкінці 1944 р. на базі капели імені М. Леонтовича, яка існувала у Вінниці з

1919 по 1941 рр. Художнім керівником ансамблю був запрошений О. Середюк. Внаслідок тяжких повоєнних років в 1948 р. колектив було реформовано в ансамбль бандуристів під назвою «Вітерець Поділля», на базі якого вже 1982 р. було створено ансамбль пісні і танцю «Поділля» у складі 60 чоловік. До ансамблю увійшли мішаний хор, хореографічна група та оркестр народних інструментів. Колективом керували відомі митці, такі як заслужений діяч мистецтв України, професор А. Мархлевський, С. Гладецький, В. Хазанович, Г. Новіков, народний артист України, професор В. Газінський, заслужений артист України В. Ткаченко. Гастрольні шляхи колективу пролягли по найвіддаленіших куточках України та далеко за її межами. Артистам аплодували в Англії, Франції, Польщі, Німеччині, Швейцарії, Японії та інших країнах. Тільки за останні роки ансамбль радував своїм мистецтвом жителів Одеської, Черкаської, Хмельницької, Житомирської, Київської областей. Колектив – постійний учасник творчих звітів Вінниччини в Національному палаці «Україна» [8, с. 12].

У 1996 р. на посаду художнього керівника та головного балетмейстера прийшов заслужений артист України А. Кондюк. Головним хормейстером став заслужений артист України В. Волков, керівником народного оркестру – В. Пиріг, балетмейстером – Т. Новікова. Нове керівництво ансамблю кардинально змінює репертуарну політику. Відтепер пріоритету набуває місцевий фольклор. Ансамбль «Поділля» працює як справжній регіональний колектив, популяризуючи народні пісні, зібрані місцевими подільськими фольклористами, знаними далеко за межами області (Н. Присяжнюк, Г. Танцюра, Р. Скалецький, М. Руденко та ін.) [5, с. 19]. Співи, хороводи, танці зливаються у цілісні вистави. Вокально-хореографічні композиції ансамблю відтворюють народні обряди, зокрема і окремих подільських сіл. Так, всі мелодії вокально-хореографічної композиції «Сільські приспівки» записані в селі Ковалівка Немирівського району Вінницької області. Візитною карткою ансамблю стали композиції «Подільська рапсодія», «У вишневому саду», «Весілля на Поділлі», «Козацька слава», «Добрий вечір, щедрий вечір...», «Ми

– з подільського краю», «Калинонька». Поряд з великими вокально-хореографічними композиціями в репертуарі колективу велика кількість народних пісень регіону різних жанрів. Це – козацькі і чумацькі пісні, історичні думи, родинно-побутові та ліричні пісні, колядки, щедрівки, купальські та жнивварські пісні, жартівливі хорові сценки, мелодії народних танців у виконанні оркестру. В репертуарі ансамблю велика кількість подільських народних пісень виконується в обробці головного хормейстера – В. Волкова [14, с. 429]. Хорова група ансамблю зазнала великих якісних змін під керівництвом цього диригента. Також виконуються народні пісні в обробці В. Газінського («Озеречко», «Попід мостом, мостом», «Чорна рілля ізорана»), А. Авдієвського («Вербовая дощечка», «Віночок українських народних пісень»), Е. Зелінського («Ой, кряче, кряче») та ін. Окремими складовими ансамблю пісні і танцю «Поділля» стали тріо заслужених артисток України Л. Остапчук, Г. Король та О. Остапчука, в репертуарі якого, понад 50 народних пісень, більшість з яких артистки записували з голосу своїх батьків [10, с. 107].

Оркестрова група ансамблю пісні і танцю «Поділля» представлена в такому складі: 2 скрипки, 2 баяна, сопілка, кобза, флейта, гобой, кларнет, тромбон, козобас, ударні інструменти. Він відповідає головним вимогам щодо формування колективу народних інструментів, а саме: рівноваги оркестрових тембрів; потреби виявити багатогранність оркестру; формування оркестрових груп так, щоб кожна з них була повноцінною щодо складу голосів, діапазону, художньо-виражальних можливостей; забезпечення достатньої сили звучання, необхідного діапазону та якості звуку кожної оркестрової групи [3, с. 28]. Значний внесок у формування і розвиток оркестрової групи зробили її керівники – В. Семенченко і В. Пиріг. Музичні аранжування творів завжди вирізняються довершеністю, глибоким розумінням специфіки колективу, в т.ч. й народно-інструментальної. В репертуарі оркестру такі концертні номери, як «Старовинна подільська кадрили», народні танці «Козачок» і «Весільна полька» в обробці В. Семенченка, українські танці «Прогулянка», «Полька-подолянка», «Подільський вихиляс» та ін.

Таким чином, у діяльності ансамблю «Поділля» чітко прослідковується тенденція до формування регіональної мистецької специфіки, визначеної фольклорними жанровими пісенними та інструментальними традиціями, народно-інструментальним тембральним характером оркестрової гри, особливостями місцевої хореографії.

Визнаним лідером серед дитячих хореографічних колективів Вінниччини є **народний ансамбль танцю «Барвінок»** створений у 1984 р., який разом з фольклорною групою працює на базі Вінницького міського центру художньо-хореографічної освіти дітей та юнацтва «Барвінок». Ансамбль неодноразово побував на гастролях у Польщі, Чехії, Англії, Франції, Туреччині, Молдові, Росії, Білорусії, Італії, Німеччині, Іспанії, Греції, Китаї та Японії. Колектив є лауреатом багатьох престижних міжнародних фестивалів та конкурсів, зокрема переможцем Міжнародного музичного конкурсу-фестивалю «Слов'янський базар у Вітебську 2001» і володарем найвищої нагороди «За високу виконавську майстерність». Засновник та незмінний керівник ансамблю – нар. артист України, засл. діяч мистецтв П. Бойко. Однією з головних рис творчого почерку ансамблю є серйозна цілеспрямована робота над фольклорним матеріалом, який відтворює на сцені фольклорна група ансамблю танцю «Барвінок». Основу репертуару складають українські народні танці, більшість з яких мають свою сюжетну лінію, тобто в кожному з них закладено невелику розповідь, зміст якої передається засобами хореографії, що є відмінною рисою репертуару ансамблю.

Вже у 1987 р. «Барвінку» присвоєно почесне звання «Зразковий художній колектив». З цього часу ансамбль стає бажаним гостем по всьому Радянському Союзу і здобуває міжнародний авторитет. Починаючи з 1986 р. «Барвінок» частий гість на Харцерському фестивалі «Золота ялинка» в м. Кельце (Польща) та багаторазовий володар гран-прі цього відомого конкурсу.

У 1989 р. ансамбль стає лауреатом Республіканської премії ім. М. Островського. В цей час велика увага приділяється вивченню фольклору Поділля. У 1989 р. були створені фольклорна група ансамблю танцю «Барвінок», яка відтворює на сцені перлини музичної спадщини та студія

ручної художньої вишивки «Барвінкові візерунки». Сьогодні студія художньої ручної вишивки – лауреат Міжнародного фольклорного фестивалю, фольклорна група ансамблю – лауреат багатьох всеукраїнських та міжнародних фестивалів, у 1993 р. їй присвоєно звання «Зразковий художній колектив». Унікальність цього явища полягає в тому, що учасниками всіх цих творчих колективів – і ансамблю танцю «Барвінок», і фольклорної групи, і гуртків художньої вишивки є одні й ті самі діти. Фактично кожен учасник ансамблю крім хореографії навчається ще співати, вишивати або грати на одному чи навіть на кількох українських музичних інструментах.

Репертуар фольклорної групи базується на автентичному фольклорному матеріалі, який записується, розшифровується та систематизується самими гуртківцями. Діти намагаються відтворити танець, пісню чи обряд, максимально наближаючись до оригінального варіанту. Часто діти самі пропонують варіанти сценічного втілення, які зберігають відтворене дійство в первозданному вигляді. У сценічному втіленні використовуються різновиди ансамблів, троїста музика, елементи пантоміми тощо. Під час концертних виступів у фольклорній групі комплексно використовується спів, інструментальна музика і танець. Створено ряд цікавих самобутніх програм: “Веснянки”, “Івана Купала”, “Миколи Квітчатого” та ін. Виконуються народні пісні з супроводом та а-сарелла, інструментальна музика різних регіонів України та народів світу. Наряду з фольклорним в концертних виступах використовується класичний репертуар, що допомагає більш широко розкрити можливості українських народних інструментів. Твори І.С. Баха, Г.Ф. Генделя, П.І. Чайковського – невід’ємна частина репертуару оркестру фольклорної групи.

Велика увага приділяється підбору концертних костюмів. В основному використовуються костюми з колекції народного одягу, яку зібрали гуртківці, та виготовлені за автентичними народними зразками.

В 1993 р. “Барвінок” успішно гастролює в Німеччині і Японії. Протягом багаторічної співпраці з Японією, ансамбль дав більше 200 концертів в цій країні і став єдиним українським танцювальним колективом, що став

багаторазовим переможцем музичного фестивалю в Токійському Диснейленді.

У 1996 р. було створено Вінницький міський центр художньо-хореографічної освіти дітей та юнацтва «Барвінок» – позашкільний, профільний, навчально-виховний заклад художньо-естетичного напрямку. За 30 років існування Народного ансамблю танцю «Барвінок» та за 18 років існування, як закладу позашкільної освіти, Центр «Барвінок» став осередком народної культури та центром виховання підростаючого покоління засобами українського національного мистецтва. Сьогодні тут навчається близько 1500 дітей віком від 5 до 17 років.

У 2002 р. ансамблю «Барвінок» та його фольклорній групі присвоєні почесні звання «Народний художній колектив».

У травні 2006 р. на базі центру "Барвінок" було проведено Всеукраїнський науково-практичний семінар з хореографії, де були присутні більше сотні провідних хореографів, педагогів, керівників танцювальних колективів, професорів, академіків не лише з України, але й з-за кордону. Високу оцінку проведенню цього семінару, рівню його підготовки дав Нар. артист України та Росії, лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка, художній керівник Національного академічного ансамблю танцю імені Павла Вірського, академік, професор М. Вантух. Він зазначив, що найголовнішим досягненням є створення унікальної, цілісної системи естетичного виховання при допомозі українського мистецтва на базі Вінницького міського Центру художньо-хореографічної освіти дітей та юнацтва «Барвінок», де всі діти, які навчаються хореографії, так само на високому рівні вміють виконувати українські народні пісні, грають на кількох народних інструментах, і останні роки вивчають достатньо широко декоративно-прикладне мистецтво [11].

Починаючи з 2004 р. у Вінниці за підтримки місцевої влади проходить міжнародний фестиваль хореографії «Барвінкове кружало». Засновником, організатором та ідейним натхненником, якого є ансамбль «Барвінок» та його керівник П. Бойко.

Традиційно на Вінниччині проводиться і низка обласних, регіональних та районних фестивалів-конкурсів хореографічного мистецтва, зокрема «Подільський первоцвіт» (м. Ладижин), «Подільська весна» (м. Тульчин), «Кубок Бару» (м. Бар), «Жмеринський калейдоскоп», «Тростянецькі самоцвіти», «Теплоцвіт» (м. Теплик), «Ритми танцю» (м. Бар), а також Міжнародний дитячо-юнацький естрадний конкурс «Музична парасолька». Хореографічне мистецтво в області представляє близько 600 аматорських танцювальних колективів, більшість з яких – дитячі. Почесне звання «народний» носять 50 колективів, з них 23 – народної хореографії. Кращими танцювальними колективами області, які працюють в напрямку народної хореографії є народний художній колектив «Радість» Вінницького міського палацу дітей та юнацтва ім. Л. Ратушної, зразкові аматорські колективи – «Квіти Поділля» Вінницького міського палацу мистецтв, «Подільночка» Вінницької дитячої школи мистецтв, «Джерельце» Вінницької школи мистецтв «Вишенька», «Квіточка» Калинівської ДМШ, «Намисто» Тульчинського училища культури та ін.

Отже, українське хореографічне мистецтво сьогодні – надзвичайно потужна складова культурного розвитку України. Академічний ансамбль пісні і танцю “Поділля”, народний ансамбль танцю “Барвінок” та інші провідні колективи Вінниччини, спрямовують свою діяльність на популяризацію подільського народного мистецтва, донесення до слухача кращих зразків української культури, виховання естетичних смаків широкого кола шанувальників мистецтва.

Література

1. Бурдейна-Публіка Т.В. Становлення і розвиток професійних форм музичного життя Вінниччини як складової культури Подільського краю. / Т.В. Бурдейна-Публіка // Автореферат дис. на здобуття наук. ступ. канд. мист. за спец. теорія та історія культури 26.00.01 – Львів, 2009. – 20 с.
2. Грінченко М. Вибране / М. Грінченко. – К. : Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1959. – 530 с.

3. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти, інструментальні ансамблі та оркестри / А. Гуменюк. – К. : Муз. Україна, 1967. – 53 с.
4. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах: Українська академічна школа НМАУ імені П.І. Чайковського / Микола Давидов – К. : НМАУ ім. П.І. Чайковського, 2005. – 420 с.
5. Дроздова І. Мистецькому оберегу нашого краю ансамблю пісні і танцю «Поділля» 65 років / І. Дроздова // 33 канал. – 2009. – 22 квітня. – С. 19.
6. Дутчак В.Г. Розвиток професійних засад бандурного мистецтва 1970 – 1990 років. Творчість і виконавство : дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / Дутчак Віолетта Григорівна ; Національна музична академія України ім. П.І. Чайковського. – К., 1996. – 240 с.
7. Інструментальна музика / упор. А. І. Гуменюк. – К. : Наукова думка, 1972. – 486 с.
8. Козак І. Танцює і співає «Поділля» / І.Козак // ДТГП. – 2004. – 18 грудня. – С. 12.
9. Лисенко М. Народні музичні інструменти на Україні / Микола Лисенко, [ред. М. Щоголь]. – К. : Мистецтво, 1955. – 62 с.
10. Москвічова Ю.О. Збереження регіональних фольклорних традицій у творчій діяльності ансамблю пісні і танцю «Поділля» (Вінниця) / Ю.О. Москвічова // Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ-ХХІ століть : збірник матеріалів VI-ї міжнародної науково-практичної конференції (ДДПУ імені І. Франка, 7 грудня 2012 р., м. Дрогобич) / [ред.-упоряд. А. Душний, Б. Пиц]. - Дрогобич : Посвіт, 2012. – С. 104–109.
11. Офіційний сайт Вінницького міського центру художньо-хореографічної освіти дітей та юнацтва «Барвінок» [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://barvinok.edu.vn.ua/>
12. Пасічняк Л.М. Академічне народно-інструментальне ансамблеве мистецтво України ХХ ст. : історико-виконавський аспект : дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / Пасічняк Лілія Михайлівна ; Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Івано-Франківськ, 2007 – 255 с.

13. Сідлецька Т. Культурно-історична еволюція українського оркестру народних інструментів : монографія / Т. І. Сідлецька. – Вінниця : Вид-во Вінницького нац. тех. ун-ту, 2009. – 184 с.

14. Сливко О. Колектив творчого непокою і пошуків / О.Сливко // Вінницький альбом : літературно-художній альманах. – Вінниця, 2000. – С. 428–430.

REFERENCES

1. Burdeyna-Publika, T. (2009), “The formation and development of professional musical life forms as part of Vinnytsia culture Podolsk region”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Art), 26.00.01, Lviv National Music Academy named after N.V. Lysenko, Lviv, 20 p. (in Ukrainian).

2. Hrinchenko, M. (1959), *Vybrane* [Selected], Kiev, Derzhavne vydavnytstvo obrazotvorchoho mystetstva i muzychnoyi literatury URSR, 530 p. (in Ukrainian).

3. Humenyuk, A. (1967), *Ukrayinski narodni muzychni instrumenty, instrumentalni ansambli ta orkestry* [Ukrainian folk musical instruments, instrumental ensembles and orchestras], Kyiv, Muz. Ukrayina, 53 p. (in Ukrainian).

4. Davydov, M. (2005), *Istoriya vykonavstva na narodnykh instrumentakh: Ukrayinska akademichna shkola NMAU imeni P.I. Chaykovskoho* [The history of playing folk instruments: Ukrainian academic school named after P.I. Tchaikovsky], Kyiv, 2005, 420 p. (in Ukrainian).

5. Drozdova, I. (2009), *Mystetskomu oberehu nashoho krayu ansamblyu pisni i tantsyu «Podillya» 65 rokiv* [Art talisman of our country song and dance «Podillya» in '65], 33 kanal [Channel 33], April 22, p. 19. (in Ukrainian).

6. Dutchak, V.H. (1996), “The development of professional principles bandura art 1970–1990 years. Creation and Performance” The dissertation of the candidate of Art, 17.00.03 “musical art,” P. I. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine, Kyiv, 240 p. (in Ukrainian).

7. Humenyuk, A.I. (1972), *Instrumentalna muzyka* [Instrumental music], Kyiv, Naukova dumka, 486 p. (in Ukrainian).

8. Kozak, I. (2004), *Tantsyuye i spivaye «Podillya»* [Dancing and singing «Podillya»], DTP [DTP], December 18, p. 12. (in Ukrainian).

9. Lysenko, M. (1955), *Narodni muzychni instrumenty na Ukrayini* [Folk musical instruments in Ukraine], Kyiv, Mystetstvo, 62 p. (in Ukrainian).
10. Moskvichova, Yu.O. (2012), "Preservation of regional folk traditions in the creative activity of song and dance «Podillya» (Vinnitsa)", *Narodno-instrumentalne mystetstvo na zlami XX-XXI stolit : zbirnyk materialiv VI-yi mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Folk instrumental art at the turn of XX-XXI centuries: Collected materials of the VI-th International Scientific Conference], DSPU named after I. Franka, December 7, Drohobych, p. 104–109. (in Ukrainian).
11. The official site of Vinnitsa city center of artistic and choreographic education of children and youth "Barvinok". Retrieved from [http:// barvinok.edu.vn.ua/](http://barvinok.edu.vn.ua/) (in Ukrainian).
12. Pasichnyak, L.M. (2007), "Academic folk instrumental ensemble art of Ukraine of XX century. : Historical and performing aspect" The dissertation of the candidate of Art, 17.00.03 "musical art," Carpathian National University named after V. Stefanik, Ivano-Frankivsk, 255 p. (in Ukrainian).
13. Sidletska, T. (2009), *Kulturno-istorychna evolyutsiya ukrayinskoho orkestru narodnyh instrumentiv* [Cultural and historical evolution of Ukrainian folk instruments orchestra], Vinnytsya, Vyd-vo Vinnytskoho nats. tekhn. un-tu, 184 p. (in Ukrainian).
14. Slyvko, O. (2000), *Kolektyv tvorchoho nepokoyu i poshukiv* [The collective anxiety and creative research], *Vinnytskyy albom : literaturno-khudozhniy almanakh* [Vinnitsa album: literary and artistic almanac], Vinnytsya, p. 428–430. (in Ukrainian).

Москвічова Юлія Олександрівна – кандидат мистецтвознавства, викладач кафедри музикознавства та інструментальної підготовки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

e-mail: julia.moskvichova@gmail.com

тел. 097 442 84 41

Анотація

Визначено специфіку регіональних музичних та хореографічних фольклорних традицій у творчій діяльності народних хореографічних колективів Вінниччини. Проаналізовано особливості становлення та розвитку народного хореографічного мистецтва регіону на прикладі творчої діяльності таких провідних колективів як Академічний ансамбль пісні і танцю “Поділля” Вінницької обласної філармонії та народного ансамблю танцю “Барвінок”. Пріоритетом стає місцевий фольклор. З’ясовано, що ансамбль «Поділля» працює як справжній регіональний колектив, популяризуючи народні пісні, зібрані місцевими подільськими фольклористами, знаними далеко за межами області – Н. Присяжнюк, Г. Танцюра, Р. Скалецький, М. Руденко. Вокально-хореографічні композиції ансамблю відтворюють народні обряди окремих подільських сіл. У діяльності ансамблю «Поділля» чітко прослідковується тенденція до формування регіональної мистецької специфіки, визначеної фольклорними жанровими пісенними та інструментальними традиціями, народно-інструментальним тембральним характером оркестрової гри, особливостями місцевої хореографії. Потужним засобом збереження фольклорних традицій краю стало створення унікальної, цілісної системи естетичного виховання на базі Вінницького міського Центру художньо-хореографічної освіти дітей та юнацтва «Барвінок», де діти, навчаючись хореографії, так само на високому рівні виконують українські народні пісні, володіють грою на кількох народних інструментах і вивчають декоративно-прикладне мистецтво.

Ключові слова: хореографічне мистецтво, Вінниччина, фольклорні традиції.

Москвичёва Ю.О.

СОХРАНЕНИЕ ФОЛЬКЛОРНЫХ ТРАДИЦИЙ В ТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ХОРЕОГРАФИЧЕСКИХ КОЛЕКТИВОВ ВИННИЧЧИНЫ

Определена специфика региональных музыкальных и хореографических

фольклорных традиций в творческой деятельности народных хореографических коллективов Винницкой области. Проанализированы особенности становления и развития народного хореографического искусства региона на примере творческой деятельности таких ведущих коллективов как Академический ансамбль песни и танца «Подолье» Винницкой областной филармонии и народного ансамбля танца "Барвинок". Приоритетом становится местный фольклор. Подтверждено, что ансамбль «Подолье» работает как настоящий региональный коллектив, популяризируя народные песни, собранные местными подольскими фольклористами, известными далеко за пределами области — Н. Присяжнюк, Г. Танцюра, Р. Скалецкий, М. Руденко. Вокально-хореографические композиции ансамбля воспроизводят народные обряды отдельных подольских сел. В деятельности ансамбля «Подолье» четко прослеживается тенденция к формированию региональной художественной специфики, определенной фольклорными жанровыми песенными и инструментальными традициями, народно-инструментальным тембральным характером оркестровой игры, особенностями местной хореографии. Мощным средством сохранения фольклорных традиций края стало создание уникальной, целостной системы эстетического воспитания на базе Винницкого городского Центра художественно-хореографического образования детей и юношества «Барвинок», где дети, обучаясь хореографии, так же на высоком уровне исполняют украинские народные песни, владеют игрой на нескольких народных инструментах и изучают декоративно-прикладное искусство.

Ключевые слова: хореографическое искусство, Винницкая область, фольклорные традиции.

Moskvichova Yuliia Oleksandrivna

PRESERVATION OF FOLK TRADITIONS IN THE ARTISTIC ACTIVITY OF THE DANCE ENSEMBLES IN VINNYTSIA REGION

Goal. Determine specificity of regional musical and choreographic folk traditions in artistic activity of the leading folk dance ensembles of Vinnytsia region and degree of their preservation.

Task. Study regional peculiarities of recreation of folk samples in the folk instrumental ensemble performance. Analyze the orchestral group of the song and dance ensemble “Podillia” and peculiarities of the local choreography. Trace features of formation of regional art specificity.

Scientific novelty. The problem of preserving regional folk traditions in Vinnytsia region in artistic heritage of dance ensembles has not yet been singled out as a subject of research.

Practical application. Results of the study can be used in training courses on Ukrainian music folklore, history of choreography, history of culture, as well may be useful for the further scientific researches in the area of folk choreography of various regions of Ukraine.

Summary. Specificity of the regional music and dance folklore traditions in the artistic work of folk dance ensembles of Vinnytsia region has been determined. Features of formation and development of the folk dance art of the region on the example of the artistic work of such leading ensembles as Academic song and dance ensemble “Podillia” of Vinnytsia Region Philharmonic and folk dance ensemble “Barvinok” have been analyzed. Ensemble “Podillia” works as a true regional group, popularizing folk songs that were collected by the local Podolian folklorists, known far beyond the region - N. Prysyzhnyuk, G. Tantsyura, R. Skaletska, M. Rudenko. Vocal and dance compositions of the ensemble reflect folk customs of particular Podolian villages. In the artistic work of the ensemble “Podillia” there is an evident tendency for the formation of regional artistic specificity that is determined by folk genre song and instrumental traditions, folk-instrumental orchestral timbre character of the game and peculiarities of local choreography. A powerful means of preserving folk traditions of the region was creation of unique, integrated system of aesthetic education in the Vinnytsia City Centre of artistic and choreographic education of children and youth “Barwinok” where children, while learning choreography, perform Ukrainian folk songs and play folk instruments, learn arts and crafts as well.

Keywords: choreography, Vinnytsia region, folk traditions.